

Шымкент қаласы білім басқармасының
«№118 Көкбұлақ жалпы орта білім беретін мектебі»
коммуналдық мемлекеттік мекемесі

«Бекітемін»
Мектеп директоры:
Әбу Қ.Ә

Қазақ әдебиеті

«Мәнерлеп оқу»

8-сынып

Директордың оқу ісі
жөніндегі орынбасары:

Тугелов

Тугелов А.

Әдістемелік бірлестік
жетекшісі:

Тастанбек

Тастанбек П.

Пән мұғалімі:

Одаманова

Одаманова Г.

2021-2022 оқу жылы

Түсінік хат

Мәнерлеп оқу - дауысты жай ғана құбылту емес, мәтіннің идеялық мазмұнын сапалы менгертуден туған дыбыс үйлесімі мен мағыналық екпін, дауыстың әсері мен ырғағы десек қателеспейміз. Оқушы алдымен мәтінді толық танысып барып мәнерлеп оқуға ден қою керек. Өйткені мәнерлеп оқылатын шығарма таныстырылмай жатып, әрі ол шығарманың идеясы нақтыланбай жатып, оқушыдан мәнерлеп оқуды талап ету мүлдем дұрыс емес.

Жыл сайын оқу жылы ішінде халқымыздың қазақ әдебиетінің «алтын қорын» байытқан ақын-жазушыларымыздың шығармаларын мәнерлеп оқу сайыстары ұйымдастырылып, өткізіліп келеді. Сондықтан оқушыларды орта буыннан бастап мәнерлеп оқудың қыр – сырымен таныстырылған жөн деп ойлаймын.

Бағдарлама бойынша оқушыларға көркем шығарманы мәнерлеп оқу жөнінде теориялық біліммен бірге практикалық білім қатар беріледі. Теориялық білімде мәнерлеп оқудағы сөйлеу техникасы, көркем сөз оқу өнері, дауыс сарыны, интонация, кідіріс, екпін, сөйлеу қарқыны жайлы мағлұмат берілсе, практикалық білімде монологтік, диалогтік сөйлесу, фонологиялық жаттығулар, көркем шығармаларды нақышына келтіре оқу, жұрт алдында мәнерлі сөйлеу, сахна мәдениеті жөнінде кеңестер беріледі. Дыбыстың анық, ашық таза айтылуы буындардың анық, ашық айтылуына, буындардан тұратын сөздердің анық айтылуына, сөздер мен сөз тіркестерінен тұратын сөйлемдердің анық, таза естілуіне жағдай жасайды. Сол арқылы тұтас тексттің мән-мағынасын түсініп оқуына жетелейді. Тіл дыбыстарының артикуляциясын меңгеруді баланың сөйлеу тілі шыққаннан бастап, ата-анасы, балалар бақшасының тәрбиешілері үйретеді. Мектеп жасындағы баланың тіліндегі кемшілікті мұғалім тәрбиелейді.

Бағдарламаны игерген де тек оқушылардың мәнерлеп оқуды ғана емес, танысқан шығармалары арқылы жас буынды рухани жағынан байып, ұлттық құндылықтарымызды дәріптеуді, көздің қарашығындай сақтауды үйренеді деп ойлаймын.

Жаңа қалыптасып келе жатқан жас буынды көркем дүниені танып, талғаммен қабылдай білуге, көркем әдебиет құндылықтарын бағалауға баулу, жан сұлулығын қалыптастыруға қажетті тіл мен әдебиеті пәні мұғалімдерінің қасиетті парыз болмақ.

«Мәнерлеп оқу» қолданбалы курсының мақсаты- мәнерлеп оқудың ерекшелігін үйрету. Оқушылардың бойында мәнерлі сөйлей білу дағдысын, көркем сөйлеу мәнерін, тілдік тәсілдерге төселдіру, сөйлеу тілінің мәдениетін көтеруде тіліміздегі әртүрлі кемшіліктерді болдырмау, оқушы дауысын дұрыс жолға қою, анық сөйлеуге машықтандыру.

«Мәнерлеп оқу» қолданбалы курсының міндеті- әдеби тілде дұрыс сөйлеу нормасын меңгерту, кез келген көркем шығарманы оқудағы мақамдап оқудың ерекшелігін ұғындыру, дауыс ырғағын дұрыс келтіріп отыруға дағдыландыру, сөйлем түрлеріне қарай дұрыс оқи білуге үйрету, қарапайым оқу мен мәнерлеп оқудың ерекшеліктерін айқындау, мәнерлеп оқу дағдыларын қалыптастыру.

Күтілетін нәтиже:

Әдеби тілде дұрыс сөйлеу нормасын меңгерген, кез келген көркем шығарманы оқудағы мақамдап оқудың ерекшелігін ұғынады, дауыс ырғағын дұрыс келтіріп оқуға дағдыланады. Сөйлем түрлеріне қарай дұрыс оқи біледі. Қарапайым оқу мен мәнерлеп оқудың ерекшеліктерін айқындай алады, мәнерлеп оқу дағдыларын қалыптасады. Шығармашылық қабілеті бар оқушылардың талабына жол сілтейді, талантын ұштайды.

1. Кіріспе. Мәнерлеп оқу-көркем сөздің үлгісі (1сағат) Мәнерлеп оқу туралы, оқу мен сөйлеудің алшақтығы, мәнерлеп оқыту дағдысын дамыту түрлері мен әдістері туралы түсінік қалыптастыру, «Венн диаграммасымен» жұмыстану арқылы жай оқу мен мәнерлі оқудың ұқсастығымен айырмашылығын табу.

2.«Көркем сөздің қоғамдағы рөлі» (1 сағат) Көркем сөздің қоғамдағы рөлі мен неге қажеттілігі туралы ой бөлісе отырып, постер қорғау, «ББҮ» кестесіне көркем сөздің қоғамдағы рөлі туралы бұрыннан не білетінін және бүгінгі сабақта не үйренгенін толтыру.

3.«Мәнерлі сөйлеу техникасы» (2сағат) Мәнерлеп сөйлеу үшін ол мәнерлі сөйлеу техникасын меңгеру қажеттілігінің талап етілуі, сөйлеу техникасы сөйлеу мүшелерінің қызметімен тығыз байланыстын «Броундық қозғалыс» әдісімен өзара ой бөлісе отырып, ойтолғау жазу.

4. «Сөйлеу аппараты» (1 сағат) Сөйлеу аппаратына дыбыстау мүшелері жататындығы, олардың мәнерлеп оқуда өзіндік ерекшеліктерін топта талқылай отырып, «Көркем сөздің қоғамдағы рөлін мен қалай түсінемін?» ойтолғау жазу, «Қос жазба» әдісі арқылы көркем сөздің қоғамдағы рөлі туралы жазу.

5.«Дауыс. Оқудағы дауыстың мазмұны» (1 сағат) «Қар кесегі» әдісімен жаңа сабақ бойынша талдаулар жасау, «Бір минуттық әңгіме» әдісімен сабақ бойынша толықтырулар жасай отырып, «Дауысты қалай күту керек?» тақырыбында ойтолғау жазу.

6. «Үн реңі (дикция)» (1сағат) « Еркін әңгіме » әдісімен мәнерлеп оқуда дикцияның рөлі туралы ой бөлісу. «Фишбоун» әдісімен талдау жасау, «Мәнерлеп оқуды дикциясыз елестету мүмкін бе?» тақырыбында эссе жазу.

7.«Орфоэпия. Орфоэпияның басты ережелері» (1сағат) Орфоэпиялық норма бойынша сөз бен қосымшаның шегіндегі, сөз бен сөздің аралығындағы дыбыстар бір-біріне үндесіп айтылуы

туралы және орфоэпиялық заңдылықтардың ішіндегі басты ережелердің бірі – элизия екенін яғни қатар келген екі дауысты дыбыстардың бірінің түсіріліп айтылуы туралы ой бөлісе отырып, екі дұрыс, бір бұрыс жауабы бар тест құрап, жұптық және топтық жұмыс жасау.

8. Негізгі дауыс сарыны(тоны)» (1сағат) Мәнерлеп оқуда кез-келген шығарманы оқу барысында ізгі дауыс сарыны шығарманың мазмұнына сай болуы туралы «Ашық микрофон» әдісімен ой бөлісу.

9. «Интонация және оның құрамы(буын, ырғақ, тыныс белгілері т.б). (1 сағат). Оқушылар уәкіл болып өздерінің білгендерін бір жүйеге келтіріп өзге топтармен ақпарат алмасады. «Мәнерлеп оқуды интонацияның алатын орны қандай?» қабырға газеттерін шығарады.

10.Екпін және оның түрлері (ой екпіні, тіркес екпіні, дыбыс екпіні, сөз екпіні) (1 сағат). Екпін және оның түрлерін ажыратындығы туралы қалай бір – бірінен ажыратуға болатындығы туралы «ДЖИСО» әдісімен түсіндіру, «Эйлер шеңбері» әдісімен «Мәнерлеп оқуды екпіннің алатын орны қандай?» тақырыбы бойынша негізгі идеяларды жинақтап, саралау.

11. Дауыс кідірісі (пауза) және оның түрлері (1сағат) «Дөңгелек стол » әдісімен оқушылар өзара пікір алмасады. «Паузаның түрлерінің қалай қолданамыз?» тақырыбы бойынша негізгі идеялар жинақталады.

12. Өлең сөз кідірісі немесе ырғақ кідірісі.(1сағат) «Ойлан. Жұптас. Бөліс.» әдісін пайдалану арқылы өзара ақпарат алмасады. «Дербес пікір» әдісімен топтарға өз ойларын кезекпен жазуды, кейін ой бөлісуді ұсыну.

13. Сөйлеу қарқыны (темп) мен ырғағы.(1сағат) Мәнерлі оқуда сөйлеу қарқыны (темп) мен ырғағының неге қажеттілігін білу мақсатында «Өлеңдер кобидишасы» әдісімен жұмыстану, «Сөздер банкасы» әдісін қолдану, интерактивті тақтада екі шеңбер бейнеленген. Біріншісіне тақырыпқа сәйкес және тақырыпқа сәйкес емес сөздер жаздыру.

14. Дауыс күші (дауыстың) ашықтығы, тазалығы. (1сағат) «Желпуіш» әдісімен жұмыстану арқылы өз

беттерінше дұрыс, бір бұрыс жауабы бар тест құрастыру.15. Сөйлеу әуені (мелодия) (1сағат) «Шағын ақпаратты меңгеру, «Екі дұрыс, бір бұрыс» әдісімен екі шолу» әдісімен

«Мәнерлеп оқуда сөйлеу әуені немесе мелодия неге керек?» екенін анықтау, «Хан жарлығы» әдісімен сабақ бойынша меңгерген білімдерін бақылау, «Сөйлеу әуені немесе мелодияның алатын орны қандай?» тақырыбында постер құрасталу.

15. Сөйлеу әуені (мелодия) (1сағат) «Шағын ақпаратты меңгеру, «Екі дұрыс, бір бұрыс» әдісімен екі шолу» әдісімен «Мәнерлеп оқуда сөйлеу әуені немесе мелодия неге керек?» екенін анықтау, «Хан жарлығы» әдісімен сабақ бойынша меңгерген білімдерін бақылау, «Сөйлеу әуені немесе мелодияның алатын орны қандай?» тақырыбында постер құрасталу.

16. Сөйлеу нақышы (тембр). (1сағат) «Ойлан. Жұптас. Бөліс.» әдісімен ой бөлісу. «Бір минуттық әңгіме» әдісімен тембрдің маңыздылығын ұғындыру. Көлемді үзінділер жаттап, мәнерлеп оқу сайысын өткізу.

17. Мәнерлеп оқу мен әңгімелеп берудің негізгі тәсілдері. (1сағат) «Өрмекші торы» әдісімен мәнерлеп оқу мен әңгімелеп берудің негізгі тәсілдерін ұғындыру мақсатында ақпараттар алмасу, «Фишбоун» әдісімен жаңа сабақ бойынша талдау жасау.

18. Көпшіліктің алдында әдеби шығарманы мәнерлеп оқу. (1сағат) Көпшіліктің алдында әдеби шығарманы мәнерлеп оқудың ерекшелігі туралы «Ашық микрофон» әдісімен ой бөлісу, «Еркін әңгіме» әдісімен білімді толықтыру мақсатында ақпараттар алмасу. «Көпшіліктің алдында әдеби шығарманы мәнерлеп оқудың ерекшелігі қандай?» эссе жазу.

19. Халық поэзиясын мәнерлеп оқу (1сағат) «DEAI» әдісімен бұрыннан білетіндері туралы және жаңа сабақ бойынша пікірлерін салыстыру, халық поэзиясын мәнерлеп оқудан сайыс ұйымдастыру.

20. Лирикалық өлеңдерді мәнерлеп оқу (2сағат). «Ойлан. Жұптас. Бөліс.» әдісімен жаңа сабақ бойынша ой бөлісу. «Өрмекші торы» әдісімен лирикалық шығармалардан үзінділерді жатқа оқу. Лирикалық өлеңдерді мәнерлеп оқуға жетелеу.

21. «Монологтерді мәнерлеп оқу» (1сағат) «Ойлан. Жұптас. Бөліс.» әдісімен жаңа сабақ бойынша ақпараттар алмасу, «Сөздер банкасы» әдісін қолдану, интерактивті тақтада екі шеңбер бейнеленген. Біріншісіне тақырыпқа сәйкес және тақырыпқа сәйкес емес сөздерді қажетті банкаға салу. Б. Момышұлының «Ұшқан ұя» шығармасынан монологтер оқу.

22. «Мысал өлеңдерді мәнерлеп оқу» (1сағат) Мәнерлеп оқуда «Бір минуттық» әдісі бойынша мысал өлеңдердің ерекшелігін ұғындыру. «Шахмат» әдісі бойынша таңдалған фигуралардың астындағы мысал өлеңдерді нақышына келтіріп, мәнерлеп оқу сайысын ұйымдастыру.

23. «Әңгімелерді оқу» (1сағат) «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», әдісімен жаңа сабақ бойынша ой бөлісу, әңгіме оқудың өзіндік ерекшеліктерін ұғындыру.

24. «Ертегілерді оқу» (1сағат) «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», әдісімен жаңа сабақ бойынша ой бөлісу, әңгіме оқудың өзіндік ерекшеліктерін ұғындыру. «Бумеранг» әдісімен топтар бір - бірінің жұмыстарына толықтырулар жасайды. «Мәнерлеп оқуда ертегілерді оқудың ерекшелігі қандай?» эссе жазу.

25. «Драмалық шығармаларды мәнерлеп оқу» (1сағат) Оқушылар уәкіл болып өздерінің білгендерін бір жүйеге келтіріп өзге топтармен ақпарат алмасу, драмалық шығармалардың қалай оқылатындығы туралы «Кластер» әдісімен топтастырулар құрастыру. «Драмалық шығармаларды мәнерлеп оқи алмау-рөлдегі кейіпкерлердің бейнесін аша ала ма?» эссе жазу.

26. М. Әуезовтің «Қарагөз» драмалық шығармасын мәнерлеп оқудан сайыс ұйымдастыру.

27. «Сөйлеспелі сөзді (диалог) мәнерлеп, дауысты құбылта оқу» (1сағат) «Ойлан. Жұптас. Бөліс.» әдісін пайдалану арқылы өзара пікір алмасады. «Еркін пікір» әдісімен топтарға өз ойларын кезекпен жазудыру, кейін ой бөлісуді ұсыну. «Мәнерлеп оқуда дауысты құбылту неге керек?» ойтолғау жазу.

28. «Поэмаларды мәнерлеп оқу» (1сағат) «Шеңбердегі сабақ» әдісімен жаңа сабақ бойынша ой бөлісу, «Буклет» әдісі арқылы алған білімдерін жинақтап, ең маңыздыларын оқыту. М. Мақатаевтың «Ақ қайың» поэмасын мәнерлеп оқудан сайыс ұйымдастыру.

29. «Сахна мәдениеті. Сахнада көркем шығарманы мәнерлеп оқу» (1сағат) Дауыстап айтылатын ой» әдісімен сахна мәдениеті бойынша пікірталас ұйымдастыру. Б. Аманшиннің «Жылама, Дәмеш» драмалық шығармасынан қойылым әзірлеу.

30. «Мәдени іс- шара немесе мерекелік кешті жүргізудегі дауыс ырғағының маңызы.» (2сағат) «Шеңбердегі сабақ» әдісі бойынша мәдени іс- шара немесе мерекелік кешті сценарий әзірлеу.

31. «Мәдени іс- шара немесе мерекелік кешті жүргізудегі дауыс ырғағының маңызы» (1 сағат) «Галереяны шарлау» әдісі мен әр топтың әзірлеген мәдени іс- шарасы немесе мерекелік кешті жүргізудегі дауыс ырғағының маңыздылығына талдаулар жасау.

32. «Жай сөйлеу мен мәнерлеп сөйлеудің ерекшелігі.» (1 сағат) Жай сөйлеу мен мәнерлеп сөйлеудің ерекшелігін байланыстыра отырып, салыстырлар жасау.

33.«Мәнерлеп оқудың әдебиет сабағында алатын орын мен маңызы» (1 сағат) Хан жарлығы» әдісімен жыл бойы меңгерген білімдерін бакылау, «Мәнерлеп оқудың әдебиет сабағында алатын орын мен маңызы алатын орны қандай?» тақырыбында постер құрастaру. Бұл қорытынды сабақта оқушылардың жыл бойы алған білімдері сараланады.

Мәнерлеп оқу

8-сыныпқа арналған арнайы курстың күнтізбелік жоспары

№	Сабақ тақырыбы	Оқудың мақсаты	Сағат саны	Мерзімі
I тоқсан				
1	Кіріспе. Мәнерлеп оқу-көркем сөздің үлгісі	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Өрмекші торы» әдісі «Фишбоун» әдісі, «Сэндвич» әдісі.	1	04.09.2021
2	Көркем сөздің қоғамдағы рөлі	Миға шабуыл, «Жигсо», «ББҮ» кестесі	1	11.09.2021
3	Мәнерлі сөйлеу техникасы	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Ақпараттар қоры» әдісі, «Броундық қозғалыс» әдісі	1	18.09.2021
4	Сөйлеу аппараты	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «DEAI» әдісі, «Қос жазба» әдісі	1	25.09.2021
5	Дауыс. Оқудағы дауыстың мазмұны	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Бір минуттық әңгіме» әдісі, «Қар кесегі» әдісі, «Бес саусақ» әдісі.	1	02.10.2021
6	Үн реңі (дикция)	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Еркін әңгіме» әдісі, «Буклет» әдісі, «Ұшак» әдісі	1	09.10.2021
7	Орфоэпия. Орфоэпияның басты ережелері	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Өрмекші торы» әдісі «Фишбоун» әдісі, «Сэндвич» әдісі.	1	16.10.2021
8	Негізгі дауыс сарыны (тоны)	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Екі дұрыс, бір бұрыс тәсілі» әдісі, «Ашық микрофон» әдісі, «Пошта» әдісі.	1	23.10.2021
9	Интонация және оның құрамы (буын, ырғақ, тыныс белгілері т.б).	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Уәкіл» әдісі, «Кластер» әдісі, «Галереяны шарлау» әдісі.	1	30.10.2021
II тоқсан				
10	Екпін және оның түрлері (ой екпіні, тіркес екпіні, дыбыс екпіні, сөз екпіні).	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Бір минуттық» әдісі, «Шахмат» әдісі, «Эйлер шеңбері» әдісі, «БББ» әдісі	1	13.11.2021
11	Дауыс кідірісі (пауза) және оның	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас.	1	20.11.2021

	түрлері	Бөліс.», Кім жылдам?, «Дөңгелек стол» әдісі, «Бумеранг» әдісі, «Әңгімелесетін әріптестер» әдісі.		
12	Өлең сөз кідірісі немесе ырғақ кідірісі	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Өлеңдер қобдишасы» әдісі, «Дербес пікір» әдісі, «Әңгімелесетін әріптестер» әдісі.	1	27.11.2021
13	Сөйлеу қарқыны (темп) мен ырғағы	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Өлеңдер қобдишасы» әдісі, «Сөздер банкасы» әдісі, «Білім қоржыны» әдісі	1	04.12.2021
14	Дауыс күші (дауыстың) ашықтығы, тазалығы	«Миға шабуыл», Кім жылдам?, «Желпуіш» әдісі, «Шеңбердегі сабақ» әдісі, «Екі дұрыс, бір бұрыс» әдісі, «Екі жұлдыз, бір ұсыныс» әдісі.	1	11.12.2021
15	Сөйлеу әуені (мелодия)	Миға шабуыл, «Дауыстап айтылатын ой» әдісі, Кім жылдам?, «Хан жарлығы» әдісі, «Сэндвич» әдісі.	1	18.12.2021
16	Сөйлеу нақышы (тембр)	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Бір минуттық әңгіме» әдісі, «Қар кесегі» әдісі, «Бес саусақ» әдісі.	1	25.12.2021

III тоқсан

17	Мәнерлеп оқу мен әңгімелеп берудің негізгі тәсілдері	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Өрмекші торы» әдісі «Фишбоун» әдісі, «Сэндвич» әдісі.	1	15.01.2022
18	Көпшіліктің алдында әдеби шығарманы мәнерлеп оқу	Миға шабуыл, «Пазл» әдісі, «Ашық микрофон», Кім жылдам?, «Еркін әңгіме» әдісі, «Буклет» әдісі, «Ұшақ» әдісі	1	22.01.2022
19	Халық поэзиясын мәнерлеп оқу	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «DEAI» әдісі, «3 – 2 – 1» әдісі	1	29.01.2022
20	Лирикалық өлеңдерді мәнерлеп оқу	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Өрмекші торы» әдісі «Фишбоун» әдісі, «Күн көзі» әдісі.	1	05.02.2022
21	Лирикалық өлеңдерді мәнерлеп оқу	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Өрмекші торы» әдісі «Фишбоун» әдісі, «Күн көзі» әдісі.	1	12.02.2022
22	Монологтерді мәнерлеп оқу	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Өлеңдер қобдишасы» әдісі, «Сөздер банкасы» әдісі, «Білім қоржыны» әдісі	1	19.02.2022
23	Мысал өлеңдерді мәнерлеп оқу	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Бір минуттық»	1	26.02.2022

		әдісі, «Шахмат» әдісі, «Эйлер шенбері» әдісі, «БББ» әдісі		
24	Әңгімелерді оқу	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Уәкіл» әдісі, «Ашық микрофон» әдісі, «Пошта» әдісі.	1	05.03.2022
25	Ертегілерді оқу	Миға шабуыл, «Желпуіш» әдісі, «Кім жылдам?», «Бумеранг» әдісі, «Сэндвич» әдісі.	1	12.03.2022
IV тоқсан				
26	Драмалық шығармаларды мәнерлеп оқу	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Уәкіл» әдісі, «Кластер» әдісі, «Галереяны шарлау» әдісі, «Пошта» әдісі.	1	02.04.2022
27	Драмалық шығармаларды мәнерлеп оқу	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Уәкіл» әдісі, «Кластер» әдісі, «Галереяны шарлау» әдісі, «Пошта» әдісі.	1	09.04.2022
28	Сөйлеспелі сөзді (диалог) мәнерлеп, дауысты құбылта оқу	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Еркін әңгіме» әдісі, «Буклет» әдісі, «Дұрысын тап» әдісі, «Ұшак» әдісі	1	16.04.2022
29	Поэмаларды мәнерлеп оқу	«Миға шабуыл», «Кім жылдам?», «Желпуіш» әдісі, «Шеңбердегі сабақ» әдісі, «DEAI» әдісі, «Сәйкестендіру» әдісі, «Екі жұлдыз, бір ұсыныс» әдісі.	1	23.04.2022
30	Сахна мәдениеті. Сахнада көркем шығарманы мәнерлеп оқу	Миға шабуыл, «Дауыстап айтылатын ой» әдісі, Кім жылдам?, «Хан жарлығы» әдісі, «Сэндвич» әдісі.	1	30.04.2022
31	Мәдени іс- шара немесе мерекелік кешті жүргізудегі дауыс ырғағының маңызы.	Миға шабуыл, «Өлеңдер қобдишасы», «Шеңбердегі сабақ» әдісі, «Галереяны шарлау» әдісі, «ББҮ» кестесі.	1	07.05.2022
32	Мәдени іс- шара немесе мерекелік кешті жүргізудегі дауыс ырғағының маңызы.	Миға шабуыл, «Өлеңдер қобдишасы», «Шеңбердегі сабақ» әдісі, «Галереяны шарлау» әдісі, «ББҮ» кестесі.	1	14.05.2021
33	Жай сөйлеу мен мәнерлеп сөйлеудің ерекшелігі.	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Шахмат» әдісі, «Буклет» әдісі, «Әңгімелесетін әріптестер» әдісі.	1	21.05.2021
34	Мәнерлеп оқудың әдебиет сабағында алатын орын мен маңызы.	Миға шабуыл, «Ойлан. Жұптас. Бөліс.», Кім жылдам?, «Хан жарлығы» әдісі, «Броундық қозғалыс» әдісі, «Ұшак» әдісі.	1	21.05.2021

Сөз соңы

Қазақ тілі - әуезді тіл екені баршаға аян. Оның әуенге жақындығын ғалымдар мойындағалы қашан. Бұл әсіресе оның поэзиясында қатты байқалады. Сөзім тебіренер өлеңдердің соншалықты керемет әсер беретін қасиеті мүмкін дәл осы әуезділікке келіп тірелетін шығар... Жанымызды ерекше күйге бөлейтін музыка секілді өлеңнің де бізді басқа әлемге апаратын күдіреті бар.

Тыңдаушыға әсер ететін фактор тек өлең емес, оны оқитын адам екенін ұмытпайық. Біреулер өлеңді судыратып оқып шығады, біреулер эмоционалды оқиды, біреулер әр сөзден соң кідіріп оқиды, біреулер.....мәнерлеп оқиды. Әркімнің түсінігінде ол әрқалай. Жоғарыда айтылғандардың барлығы да өлеңді мәнерлеп оқимыз деп есептейді. Бірақ мәнерлеп оқудың да бір заңдылыққа бағынары даусыз.

Мәнерлеп оқу бұл - дауыс интонациясы арқылы автордың ойын білдіру, мазмұндық ой екпінін дұрыс қоя білу, ақырында оқығанды түсініп, кейіпкердің көңіл-күйін сезіне оқи білу. Оқушылар шығарманың көркемдігін және әсерлігін мәнерлеп оқу арқылы байқайды.

Мәнерлеп оқуды үйрету үшін әр мұғалім оқушы шығарманы оқығанда, қалай демала білу керек, дауыс қалай шығуға тиіс, дикция қандай болуы қажет-осының барлығын мұғалімнің өзі айқын білгені жөн. Өйткені, мәнерлеп оқу үшін кеуде қуысына толған ауаны орынды пайдаланып, дұрыс дем ала білудің мәні зор. Өкпедегі ауаны сарықпай, оқу үрдісінде үнемі дер кезінде дем алып, ауаны керегінше жұтып отырған оқушы мәнерлеп, дұрыс оқи алады. Мәнерлеп оқуда зор рөл атқаратын –интонация. Интонация дегеніміз-сөйлеу сазы. Ол сөйлеудің ритмі мен үнін, дауыстың бірде жоғарылап, бірде төмен деуін білдіреді. Интонация мына элементтерден тұрады. Сөз екпіні және ой екпіні. Сөз екпіні - фразалық екпін, ал ой екпіні - логикалық екпін. Сөйлемді айтқанда я оқығанда, оның ішіндегі сөздер интонациясы мен мағынасына, айтылуына аса назар аудару керек. Біз тармақ ішіндегі бунаққа мүлдем көңіл бөлмейміз. Ал бунаққа дұрыс бөлініп, әр бунақта кідіріс жасасақ, өлеңге мүлдем өзге шырай енеді. Сондай - ақ, мәнерлеп оқу пунктуациялық белгілердің тек қағазда ғана емес, сөйлеуде де өз қызметін атқаруы, дауыс ырғағының өз орнымен көтерілуі не түсуі, қарқынның жылдамдауы не баяулауы, фонетикалық заңдылықтардың, орфоэпиялық нормалардың және тағы да сол секілді біршама заңдардың сақталуы нәтижесінде мәнерлеп оқудың қыр – сырын тереңірек меңгертуге болады.

Ендеше, шәкірттерімізге мәнерлеп оқудың сырын ұғындырып, биік межелерден қол жеткізулеріне жәрдемдесейік, қымбатты әріптестер!

Пайдаланылған әдебиеттер:

- Х.Қожахметова (Мәнерлеп оқу. А., 1982),
- Ә. Нұрмаханова («Сөз күдіреті» А., 1971),
- Ә. Нұрмаханова (Мәнерлеп оқу мәселелері. А., 1976),
- Б.Адамбаев (Шешендік өнер. А., 1984),
- Л. Горбушина («Выразительное чтение и рассказывание учителя». М., 1975),
- З. Қабдолов (Сөз өнері. А., 1992),
- С.Тілешева (Әдебиет сабақтарында мәнерлеп оқу дағдыларын қалыптастыру. А., 1984),
- Р. Сыздық («Сөз күдіреті»..., 1997) әдісімен жаңа сабақ бойынша талдаулар жасау, «Бір минуттық әңгіме» әдісімен сабақ бойынша толықтырулар жасай отырып, «Дауысты қалай күту керек?» тақырыбында ойтолғау жазу.

Шымкент қаласы білім басқармасының
«№118 Көкбұлақ жалпы орта білім беретін мектебі»
коммуналдық мемлекеттік мекемесі

«Бекітемін»
Мектеп директоры:
Әбу Қ.Ә

Қазақ тілі

«Тіл мәдениеті»

7-сынып

Директордың оқу ісі
жөніндегі орынбасары:

Тугелов А.

Әдістемелік бірлестік
жетекшісі:

Тастанбек П.

Пән мұғалімі:

Одаманова Г.

2021-2022 оқу жылы

Түсінік хат

Егеменді ел азаматын тәрбиелеудегі тіл мамандарының бірден бір алдына қойған міндеті – оқушыны тіл мәдениетіне байланысты теориялық білім бере отырып, оны өмірде орынды қолдана білуге баулу болып табылады.

Тіл мәдениетін қалыптастырудың жолы – тілдің халықтық қасиетін ауыз әдебиеті үлгілері, көркем әдебиеті арқылы бала бойынша сіңіру. Оқыған шығармасы бойынша ойын көркем етіп жеткізуге білу де-тіл мәдениетін меңгерудің бірден бір шарты. Әрбір оқушы өз халқының, ана тілінің мұрагері болуға тиісті. Осы орайда

7-сыныптағы «Қазақ тілі» оқулығының авторлары тіл мәдениетіне байланысты мәтіндер мен жаттығуларды өте орынды алғандығын атап өткен жөн.

Тіл тазалығына, сөйлеу шеберлігіне қазақ халқы ерекше мән берген. Ғылым-білім дегендерден алыс жүрген замандардың өзінде де тіл өнерін — өнердің өнері, «Өнер алды — қызыл тіл» деп бағалаған. Асылы, жақсы сөзді жанына азық ете білген, атқан оққа тоқталмаса да жүйелі сөзге бас иген, орнын тапқан екі ауыз сөзді ер құнымен теңестірген бір халық болса, ол қазақ халқы болар.

Жаңадан «тіл мәдениеті», «сөйлеу мәдениеті» деген күрделі ұғым-түсініктер пайда болды, кейін оның арнасы кеңейіп, өзіндік бір мақсаты бар жеке ғылымға айналды. «Тіл мәдениеті» дегеніміз мағыналық өрісі кең дүние.

Қысқасы, санай берсек, сөздің беретін ұғымы өте кең. Сондықтан «тіл мәдениеті» дегенді — «сөйлеу мәдениеті», «сөз мәдениеті» деп те айта береміз. Сөз — тілдің қолданыстағы көрінісі болса, «тіл мәдениеті» тілдің жеке элементтерін, тұлға-тәсілдерін, оның тәжірибе елегінен өтіп қалыптасқан, қоғам тарапынан қабылданған заңдылықтарына сәйкес дұрыс пайдалану туралы білім саласы. «Тіл мәдениеті» — тілдің фонетиканың нормаларын бұлжытпай сақтау ғана емес, айтайын деген ойымызды тыңдаушыға жүрекке жылы тиетін, «айналасы теп-тегіс жұмыр келген», әсерлі ұғымды дәл жеткізу жайын қамтиды.

Тіл мәдениеті — тілдік нормаларының, тіл тәсілдерінің жетіп, ширап даму дәрежесі. Тіл мәдениеті негізінен сөзді орынды қолдану деген ұғымды білдіреді.

Сөйлеу коммуникативтік қызмет атқарумен қатар, адамның ішкі өмірінің рухани байлығын жарыққа шығарып, жан сарайын танытады

Тіл мәдениетін меңгерудің ендігі бір жолы-пәнаралық байланысы, әдебиеттен өтілетін көркем шығармаларын да пайдалануға болады.

Мақсаты:

Сөйлеу, тіл мәдениеті машықтарын меңгерген, коммуникативтік біліктілігі артқан, логикалық ойлауы өз деңгейіне сәйкес дамыған, мәдениетті сөйлеуге бейімделген оқушыны тәрбиелеу және қазақ тілі сабақтарында ақпараттық, тілдік қарым – қатынасты дамытып, өзінің ана тілі-қазақ тілін сапалы меңгерген тұлға қалыптастыру.

Міндеті:

Сөз адамның ой-өрісін, мәдени дәрежесін, байыптылығын, ақыл-парасатын көрсететінін ұғындыру

Сөйлеу мәдениетіне қай уақытта болса да ерекше мән бергенін, қай халық болса да қатты бағалағанын түсіндіру

Сөйлеу мәдениеті сөйлеуші адамның ішкі жан дүниесінің тазалығына да, сөз өнеріне де қатыстылығын ескере білу

Сөзге шешен адам мәдениетті әрі шебер сөйлей білу керек екеніне түсінік беру. Мәдениетті, ой-өрісі жоғары, өмірге сенімді, адал адамдардың сөйлеу тілі де жоғары болуға тиістілігін аңғарту

Тіл — адамның ішкі жан дүниесінің айнасы екенін ұғындыру.

Күтілетін нәтиже:

7 – сынып оқулығы бойынша берілетін лексикалық тақырыптар бойынша білімдерін дамыту.

Тіл мәдениетін меңгерген, коммуникативтік біліктілігі артқан, логикалық ойлауы өз деңгейіне сәйкес дамыған оқушы

Ұлттық мәдениетін құрметтей білетін, рухани адамгершілігі мол, отансүйгіш азаматы.

Білім – білік дағдылары

- Лексикалық нормаларды білу.
- Жалпы халыққа бірдей жиі қолданылатын сөздері тануы;
- Қосымшаларды тандап, талғай жалғай білуі;
- Сөйлем мүшелерін орнымен қолдана алуы;
- Сөз тіркесінің өзіне тән белгілерін білуі;
- Сөздердің байланысу тәсілдерін білуі;
- Сөздердің байланысу түрлерінің (қиысу, матасу, меңгеру қабысу, жанасу) бір-бірінен ерекшелігін білуі.

Тіл мәдениеті

7-сыныпқа арналған арнайы курстың күнтізбелік жоспары

№	Сабақ тақырыбы	Оқудың мақсаты	Сағат саны	Мерзімі
I тоқсан				
1	Қазақ тілі- ҚР мемлекеттік тілі	Қазақ тілінің қоғамдық мәні, ана тілі туралы	1	04.09.2021
2	Тілге құрмет-елге құрмет	«Қазақ тілі-мақтанышым» ойтолғау жаздыру	1	11.09.2021
3	Әдеби тіл және оның нормалары	Б.Момышұлының қанатты сөздері Кестені толтыру 244 бет	1	18.09.2021
4	Мәтін және сөз мағынасын білу мәні	Мәтіндегі кейіпкерлер сөзі мен әр сөздің мағынасына мән беру, үлгі бойынша жазбаша пікір білдіру 246 бет	1	25.09.2021
5	Ауызша және жазбаша сөйлеу тілі	А.Байтұрсынов зерттеулері	1	02.10.2021
6	Дұрыс сөйлеу, дұрыс жазу шарттары	С.Аманжолов еңбегі	1	09.10.2021
7	Сөз қолданудың негізгі принциптері	Сөз, сөз тіркесі, сөйлем Төрт түлік малға қатысты тұрақты тіркестер	1	16.10.2021
8	Мәтінмен жұмыс	Халықтық тәлім-тәрбие, ата дәстүр туралы	1	23.10.2021
9	Тіл білімінің тұлғалары	Қазақ халқының біртуарлары туралы мәліметтер	1	30.10.2021
II тоқсан				
10	Нақыл-өсиет сөздердің шындығы	Екі топқа бөліну, пікірталас ұйымдастыру	1	13.11.2021
11	Ақын мәдениеті жайлы өз ойым	Қ.Мырзалиев, М.Мақатаев, М.Жұмабаев өлеңдерімен танысу, ой бөлісу	1	20.11.2021
12	Диалог, монолог	Жұптаса әңгімелесу, сұхбат, рөлге бөлу, жұптық қойылым 251-254 бет	1	27.11.2021
13	Шығармашылық жазу жұмыстары	Хат, күнделік Жазба жұмыстары 260 бет	1	04.12.2021
14	Көркемдегіш құралдар	Тенеу, эпитет, метафора, портрет, мінездеме, кейіптеу М.Әуезов, С.Мұқанов, Ғ.Мүсірепов шығармаларынан іздестіру	1	11.12.2021
15	Көркем шығарма	Абай қарасөздері, Мағжан лирикалары, Мұқағали жырлары	1	18.12.2021
16	Мінездеу, мінездеме	Кестемен жұмыс 267-269 беттер	1	25.12.2021
III тоқсан				

17	Қимыл –әрекеттерді сипаттау	Ө.Нұршайықов шығармасынан үзінді	1	15.01.2022
18	«Қайсар ананың әрекеті»	Мәтіндік сипаттау жаздыру	1	22.01.2022
19	Өмірбаян	М.Мақатаев «Менің өмірбаяным» өлені	1	29.01.2022
20	Сал-серілер өмірінен дерек	Лексикалық,фонетикалық талдау 182 бет	1	05.02.2022
21	Қазақ халқының киелі сандары	Әр санның өзіндік мәні,сыры туралы мәліметтер	1	12.02.2022
22	Емле мен тіл мәдениетінің байланысы	Мәтінмен жұмыс	1	19.02.2022
23	Тілдің таза, табиғи қалпын сақтау шарты	ауыспалы сөздер	1	26.02.2022
24	Мәтіндегі негізгі ой,жоспар құру	Синоним,омоним	1	05.03.2022
25	Даналық сөздер	Мақал-мәтелдер	1	12.03.2022
IV тоқсан				
26	Тіл көркемдігінің бір сыры	Тұрақты тіркестер	1	02.04.2022
27	Тіл байлығы және сөздік қор	Көп мағыналы сөздер	1	09.04.2022
28	Сөз қолдану мәдениеті мен жазу мәдениетінің байланысы	Грамматикалық,мағыналық,интонация лық принциптер	1	16.04.2022
29	Көсемсөз	Б.Бұлқышев шығармалары	1	23.04.2022
30	Сөз дәлдігі	Деректі,дерексіз ұғымдар	1	30.04.2022
31	Сөз байлығы	«Абай жолы»роман-эпопеясы БҚО жер атаулары	1	07.05.2022
32	Ұлттық шешендік сөздер	Қазақтың би-шешендері	1	14.05.2021
33	Орфография,орфоэпия	Сөзді дұрыс айту,дұрыс жаза білу жолдары	1	21.05.2021
34	Шығармашылық жұмыс	Қорытынды-пысықтау жұмыстары	1	21.05.2021

Әдебиеттер тізімі:

1. Қазақ тілі оқулықтары (5,6,7 сыныптарға арналған)
2. Қазақ тілі мен әдебиеті журналдары – (әр жылғы сандарынан)
3. «Ұлағат» — журналдары 2005 ж. №3
4. Қазақ әдебиеті оқулықтары (5,6,7 – сыныптарға арналған)
5. Этнопедагогика 2005 жыл № 2
6. Бағыты білім беру — М. Айтбекова қазақ тілі мен әдебиеті журналы № 3, 2005ж.
7. Тіл мәдениеті — Г.Сүлейменова
8. «Нәтижеге бағдарланған білім беру мазмұның дамытудың тұжырымдамалық негізі».
9. «Атамекен» Қарағанды обл. Энциклопедиясы.

ӘБ отырысында
қаралды:
ӘБ жетекшісі:
Тастинбек П.
Хаттама № «31» тауыс 2022 ж.

Келісемін
Мектептің оқу ісі
жөніндегі орынбасары:
Түгелов А. Түгел
«31» тауыс 2022 ж.

КҮНТІЗБЕЛІК-ТАҚЫРЫПТЫҚ ЖОСПАР

Мұғалім: Одаманова Гулназ Полатовна

Облыс, қала, аудан, ауыл: Шымкент қаласы

Мектеп: «№118 Көкбұлақ жалпы орта білім беретін мектебі»

Сынып: 3 «А» сынып

Пән: Қазак тілі, әдебиеттік оқу

2022-2023 оқу жылы

Күнітізбелік – тақырыптық жоспар
Әдебиеттік оқу пәні, 3 сынып
Аптасына: 1 сағат, барлығы: 36 сағат

р/с	Ауыспалы тақырыптар	Сайбақтардың тақырыбы	Оқудың мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1	Жаңа табығат	Оқуға шақыру. <i>Ахмет Байтұрсынұлы</i>	3.1.1.1 шығарманың мазмұнды тұстарын анықтау үшін ашық сұрақтар қою және жауап беру	1	06.09.2022	
2		Күн шыққанда. <i>Ливс Жансүгіров</i>	3.1.2.1 – шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық, тандауына қарай мазмұндау, сахналау	1	13.09.2022	
3		Құмырсқаның қанағаты. <i>(Ермегі)</i>	3.1.4.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер, фотосуреттер қолдану	1	20.09.2022	
4		Қанатты достарым. «Қараторғай» <i>Жүсіпбек Аймауытов</i>	3.1.4.2 сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер, фотосуреттер қолдану	1	27.09.2022	
5		Қамқорлық. <i>Бердібек Соқпақбаев</i>	3.1.5.1 – өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып, жеткізу.	1	05.10.2022	
6	Жақсыдан үйрен, жаманнан жирен	Жақсы деген немене, жаман деген немене?	3.2.4.1 өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	1	12.10.2022	
7		Нағыз достық. «Батылдық» <i>Марк Твен</i> .	3.2.9.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар, мультфильмнен нақты акпаратты табу және акпаратты сызба түрінде беру	1	19.10.2022	
8		Ата сөзі – алтын сөз. «Алтын сөз» <i>Несіпбек Айтұлы БЖБ-1</i>	3.3.3.1 шығармашылық жұмысын сурет, сценарий түрінде ұсыну	1	26.10.2022	
II тоқсан						
9	Уақыт	Жыл санау. «Жыл басы» (ертегі)	3.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-әрекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау	1	08.11.2022	
10		Ауыл күзі. «Ауыл күзі» <i>Тайыр Жароков</i> .	3.1.4.1 – сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, нақыл сөздерді, вербальды емес тілдік құралдарды қолдану	1	15.11.2022	
11		Күн тәртібі. <i>Жолтай Әлмешов</i>	3.2.1.1 шығарманы дауыстап түсініп, рөлге бөліп, мәнерлеп, теріп оқу; 3.2.1.2 шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып, қажетті акпаратты тауып, белгі қойып, сын тұрғысынан бағалап оқу	1	22.11.2022	

12	Сәулет өнері	Керемет күмбел. Мағтаншым – Астанам. <i>Еркек Әсетілеуі</i>	3.2.3.1 – шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді табу.	1	29.11.2022	
13			3.2.4.1 – өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлықерекшеліктерін анықтау;	1	06.12.2022	
14		Күшіне сенбе, кеніс сен. Ер еңбекте сыналады. Жекен <i>Жұмаханов.</i>	3.2.9.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар, мультфильмнен нақты акпаратты табу және акпаратты сызба түрінде беру	1	13.12.2022	
15		Өнеріңің қолы алатын. «Он саусақ» <i>Мұзафар Әлімбаев.</i> «Он саусақ» <i>Шола Сатақұлы</i>	3.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-арекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау	1	20.12.2022	
16		Еңбекке жастап, өнерге бастап. «Алтын балта» <i>(Ертегі) БЖБ</i>	3.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-арекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау	1	27.12.2022	
III тоқсан						
17	Өнер	Өнер адыл- қалды тұл. «Қарлығаш әулие» <i>Төле би</i>	3.1.2.1* шығарманың мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзімен толық, тандауына қарай мазмұндау.	1	10.01.2023	
18		Құй құдіреті. «Құй құдіреті»	3.1.3.1 шығармадағы кейіпкерлердің мінез-құлқы мен іс-арекетіне, ондағы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау	1	17.01.2023	
19		Шебердің қолы ортақ. «Зергер» <i>Фатима Оңдасынова</i> «Тобылдың» <i>Байыржан Жақан.</i>	3.1.5.1 өз ойы мен сезімін көркем-бейнелі сөздерді қолдана отырып жеткізу	1	24.01.2023	
20		Ат – ер қанаты. «Атқа мінім» <i>Қаспек Базанбай</i>	3.2.1.2 – шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып, қажетті ақпаратты тауып, белгі қойып, сын тұрғысынан бағалап оқу;	1	31.01.2023	
21		Атқа міну – өнер. «Мен де атқа міне алармын» <i>Ақан Мұртаза</i>	3.2.1.2 – шығарманы іштей саналы түрде түсініп, көз жүгіртіп, шолып, түртіп алып, қажетті ақпаратты тауып, белгі қойып, сын тұрғысынан бағалап оқу;	1	07.02.2023	
22	Аттықты тұлғалар	Ғұлама ғалым. «Сағанның сазы» <i>Әбу Насыр ал – Фараби.</i>	3.2.2.1 қолдануға (практикалық), бағалауға негізделген сұрақтар қою және жауап беру	1	14.02.2023	
23		Қазақтың бас ақсаны. «Бала Абай» <i>Мұхтар Әуезов.</i>	3.2.4.1 өлең, мысал, нақыл сөз, аңыз, бата, әңгіменің жанрлық ерекшеліктерін анықтау	1	21.02.2023	
24		Күй атасы. «Қарманғазы» <i>Ахмет Жұбанов</i>	3.2.6.1 кейіпкерлердің портретін сипаттау, оның іс-арекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіріп бағалау	1	28.02.2023	
25		Батыр ата. «Батырдың мінезі» <i>Нығмет Ғабдуллин</i>	3.2.9.1 шығарманың мазмұнына сәйкес түрлі дереккөздерден: иллюстрация, әдеби кітаптар, мультфильмнен нақты ақпаратты табу және ақпаратты сызба түрінде беру	1	07.03.2023	

26		Пүлөмөтшү батыр кыз. «Мөңшүк» Сәду Маташов.	3.3.1.1 мугалим көмөгі мен «окылган шыгарманы логикалык бөлүктөргө бөлүп, ар бөлүккө аң койып, жоспар күүрү	1	14.03.2023	
IV токсан						
27	Су – тіршілік көзі.	Су – тіршілік көзі. «Акбас торай»(ертегі)	3.1.2.1 – шыгарманын мазмұнын бірлесе құрастырған жоспар бойынша немесе өз сөзі мен ,олык, таңдауына карай мазмұндау.	1	28.04.2023	
28	Таза бұлак. «Таза бұлак» Ыбырай Алтынсарин.	Таза бұлак. «Таза бұлак» Ыбырай Алтынсарин.	3.1.3.1 шыгармадагы кейіпкерлердің мінез-құлы мен іс-әрекетіне, ондагы оқиғаларға сүйеніп, сюжеттің дамуын болжау	1	04.04.2023	
29	Жанбыр. «Жанбыр жауды» Нұрсұлтан Әлимқұлов «Нәсер» Адырбек Сатыбеков	Жанбыр. «Жанбыр жауды» Нұрсұлтан Әлимқұлов «Нәсер» Адырбек Сатыбеков	3.1.4.1 – сөйлеу барысында мақал-мәтелдерді, нақыл сөздерді, вербалды емес тілдік құралдарды қолдану; 3.1.4.2 – сөйлеу барысында иллюстрациялар, көрнекіліктер, фотосуреттер қолдану.	1	11.04.2023	
30	Көзде. «Көзде» F.Мүсірепов	Көзде. «Көзде» F.Мүсірепов	3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді анықтау	1	18.04.2023	
31	Судын да сұрауы бар. «Нағыз адам» Василий Сухомлинский	Судын да сұрауы бар. «Нағыз адам» Василий Сухомлинский	3.2.2.1 қолданута (практикалык), бағалаута негізделген сұрактар қою және жауап беру	1	25.04.2023	
32	Демалыс мәдениеті. Мерекелер	Тәуелсіздік күні. «Бостандық таңы атты» Шәкәрім Құдайбердіұлы.	3.2.3.1 шығарманың тақырыбын анықтау және негізгі ойды білдіріп тұрған мәтін бөлігін, сөйлемді анықтау	1	02.05.2023	
33		Отанымды сүйемін. «Үш бақыттым» Мұқағали Мақатаев	3.2.6.1 кейіпкердің портретін сипаттау, оның іс-әрекеті, мінез-құлқының өзгеру себептерін мәтіннен дәлелдер келтіріп тауып, бағалау	1	09.05.2023	
34		Аналар мерекесі. «Ардақты ана»Әнуірбек Дүсієнбиев.	3.2.8.1 эпизодтарды салыстыру, сюжеттің дамуындағы өзгерістерді анықтау;	1	16.05.2023	
35		Жеңіс күні. «Жеңіс күні» Қайрат Жұмағалиев.	3.3.2.1* шығарма кейіпкеріне хат, ертегі (кейіпкер қосу, соның өзгерту), өлең (төрт жолды), әңгіме (оқығаны, көргені бойынша) жазу	1	23.05.2023	
36		«Бейбітшілік болса»Жұматай Жақыпбаев БЖБ№2	3.3.2.1* шығарма кейіпкеріне хат, ертегі (кейіпкер қосу, соның өзгерту), өлең (төрт жолды), әңгіме (оқығаны, көргені бойынша) жазу	1	30.05.2023	

Күнтізбелік – тақырыптық жоспар
Қазақ тілі пәні, 3 сынып
Үйде оқыту жалпы бағдарлама
Аптасына: 1 сағат, барлығы: 36 сағат

Р/с	Ауыспалы тақырыптар	Сабақтардың тақырыбы	Оқудың мақсаттары	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1 тоқсан						
1	«Жанды табиғат»	Тя және сөйлеу.	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау; 3.1.1.1 тыңдаған материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, ашық және жабық сұрақтарға жауап беру;	1	06.09.2022	
2	Жанды табиғат туралы не білетінімізді еске түсіреміз	Мәтін. Жанды табиғат туралы не білетінімізді еске түсіреміз	3.1.1.1 тыңдаған материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, ашық және жабық сұрақтарға жауап беру; 3.2.1.1 тірек сөздер/көмекші сөздер арқылы мәтін түрлерін (әңгімелеу, сипаттау, пайымдау) және оның құрылымдық бөліктерін анықтау;	1	13.09.2022	
3	Жанды табиғат туралы мазмұндай аламын	Мәтін және оның турлері.	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау; 3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, түзету;	1	20.09.2022	
4		Мәтін және оның турлері.	3.2.3.1 мәтін мазмұнын бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру 3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, түзету;	1	27.09.2022	
5		Сөйлеу мәдениетіне үйренеміз.	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, түзету; 3.2.3.1 мәтін мазмұнын бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру;	1	05.10.2022	
6	«Жақсыдан үйренеміз, жаманнан жиренеміз»	Қарапша сөз	3.3.7.1 қарапша, қыстырма сөздерді ажырату және тыныс белгілерін дұрыс қою; 3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау;	1	12.10.2022	
7	Жақсы мен жаманды білеміз	Қыстырма сөздер	3.3.7.1 қарапша, қыстырма сөздерді ажырату және тыныс белгілерін дұрыс қою; 3.3.6.1 кең жолды дәптер бас әріп пен кіші әріптің биіктігі мен мөлшерін сақтап көлбеу, үзбей және біркелкі жазу, жазу қарқынның	1	19.10.2022	

		жеделдету;			
8		БЖБ	3.3.7.1 Қаратпа, қыстырма сөздерді ажырату және тыныс белгілерін дұрыс қою	1	26.10.2022

II тоқсан

9	Уақыт туралы не білемін?	Дыбыстардың үндесуі.	3.1.6.1 интонацияны, вербалды емес тілдік құралдарды (қимыл, ым-ишара), қаратпа сөздерді қолдана отырып, тақырыпқа тыңдарманның назарын аударту 3.1.7.1 сөз ішінде қатар тұрған дауыссыз дыбыстардың өзара үндесуін сақтап айту (сенбі – сембі, Жангүл – Жангүл);	1	08.11.2022	
10		Тура және ауыспалы мағыналы сөздер.	3.2.2.1 тура және ауыспалы мағыналы сөздердің мағынасын ажырата білу; сөйлеу барысында қолдану; 3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау	1	15.11.2022	
11		Түбірлес сөздер.	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, түзету.	1	22.11.2022	
12	Уақыт әлеміне саяхат	Түбір мен қосымшаның жазылуы.	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, түзету;	1	29.11.2022	
13	«Саулет өнері» Саулет өнері туралы не білемін?	Сөйлем мүшелері	3.4.2.7 сөйлемнің тұрлаулы (бастауыш, баяндауыш) және тұрлаусыз мүшелерін ажырату.	1	06.12.2022	
14		Бастауыш, Баяндауыш	3.4.2.7 сөйлемнің тұрлаулы (бастауыш, баяндауыш) және тұрлаусыз мүшелерін ажырату.	1	13.12.2022	
15		Тұрлаусыз мүшелер БЖБ №2	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, түзету; 3.4.2.7 сөйлемнің тұрлаулы (бастауыш, баяндауыш) және тұрлаусыз мүшелерін ажырату.	1	20.12.2022	
16		Сөйлем мүшелерінің байланысы.	3.4.2.7 сөйлемнің тұрлаулы (бастауыш, баяндауыш) және тұрлаусыз мүшелерін ажырату;	1	27.12.2022	
III тоқсан						
17	«Өнер» өнері туралы не білемін?	Сөз типтері	3.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен берілген суреттер/ фото/ диаграмма бойынша мәтіннің мазмұнын болжау; 3.4.2.3 сөйлемнен сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) табу.	1	10.01.2023	

18	Зат есім	3.2.6.1 мұғалімнің көмегімен ұқсас тақырыпта берілген мәтін түрлерін/стилін (көркем мәтін, ғылыми-танымдық мәтін)/ жанрын салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табу; 3.4.2.3 сөйлемнен сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) табу.	1	17.01.2023	
19	Негізгі және туынды зат есім	3.1.2.1 мәтіннің тақырыбы мен берілген суреттер/ фото/ диаграмма бойынша мәтіннің мазмұнын болжау; 3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағыттал-ған сұрақтар құрастыру және жауап беру; 3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау; 3.1.3.1 түрлі жағдаяттағы (қоғамдық ортада) қатысымдық әрекеттерде өз сөзін жүйелі түрде жоспарлап, тілдік нормаларды сақтап сөйлеу.	1	24.01.2023	
20	Зат есімнің тәуелденуі		1	31.01.2023	
21	Атақты тұлғалар Етістік туралы білетінінді еске түсіремін	3.4.2.3 сөйлемнен сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) табу.	1	07.02.2023	
22	Негізгі және туынды етістік	3.4.2.4 негізгі, туынды зат есім/сын есім/етістікті анықтау. 3.2.6.1 мұғалімнің көмегімен ұқсас тақырыпта берілген мәтін түрлерін/стилін (көркем мәтін, ғылыми-танымдық мәтін)/жанрын салыстырып, ұқсастықтары мен айырмашылықтарын табу; 2.4.2.5.-дара және күрделі зат есім,етістік,сын есім, етістікті анықтау	1	14.02.2023	
23	Болымды және болымсыз етістік	3.1.1.1 тыңдаған материал бойынша тірек сөздерді белгілеу, ашық және жабық сұрақтарға жауап беру;	1	21.02.2023	
24	Сын есім		1	28.02.2023	
25	Нәтиже сабақ. Мен не үйрендім? БЖБ	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімнің көмегімен тауып, түзету. 3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімнің көмегімен негізгі ойды анықтау;	1	07.03.2023	
26	Кортындылау	3.4.2.3 сөйлемнен сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) табу;	1	14.03.2023	
IV тоқсан					
27	Су-тіршілік көзі	3.4.2.3 сөйлемнен сөз таптарын (зат есім, сын есім, сан есім, етістік) табу; 3.4.2.4 негізгі, туынды зат есім/сын есім/етістікті анықтау.	1	28.04.2023	

28	Сан есім	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру; 3.4.2.6 есептік және реттік сан есімдердің айырмашылығын анықтау; 3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру;	1	04.04.2023	
29	Есептік және реттік сан есім	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімінің көмегімен негізгі ойды анықтау; 3.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме құрау.	1	11.04.2023	
30	Демалыс мәдениеті. Мерекелер Жыл бойы өткенді қайталау	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен тауып, түзету; 3.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме құрау.	1	18.04.2023	
31	Дыбыс және әріп	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен тауып, түзету; 3.1.4.1 тірек сөздер мен жоспарды пайдалана отырып, берілген тақырып бойынша әңгіме құрау.	1	25.04.2023	
32	Сөз және оның құрамы	3.2.3.1 мәтін мазмұны бойынша пікір білдіруге бағытталған сұрақтар құрастыру және жауап беру; 3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен тауып, түзету; 3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімінің көмегімен негізгі ойды анықтау; 3.4.2.1 негізгі түбірге жұрнақтар жалғау тудыды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату.	1	02.05.2023	
33	Сөз таптары	3.2.4.1 өз бетінше мәтіннің тақырыбын және мұғалімінің көмегімен негізгі ойды анықтау; 3.4.2.1 негізгі түбірге жұрнақтар жалғау тудыды сөз жасау, түбірлес сөздердің мағынасын ажырату.	1	09.05.2023	
34	Есімнің құпиясы	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен тауып, түзету; 3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен тауып, түзету; 3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен тауып, түзету;	1	16.05.2023	
35	Қайталау сабақ. Сөздік диктант	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен тауып, түзету;	1	23.05.2023	
36	Нәтиже сабақ. Мен не үйрендім? БЖБ №2	3.3.5.1 жіберілген пунктуациялық, орфографиялық, грамматикалық және стилистикалық қателерді мұғалімінің көмегімен тауып, түзету;	1	30.05.2023	